„ЗАСТАВА“ излази четири пута у недељи и то: уторником, четвртком, петком и недељом.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 12 фор.
на по године . . . . . 6 „
на четврт године . . . . . 3 „
на један месец . . . . . 1 „
За Србију:
(у сребру)
На годину 120 гроша, на пола године 60 гр. на четврт године 30 гроша чарш.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, а за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а пред плата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад, у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви листа у месту могу се добити по 10 нов. у трговини Љ. Стефановића и браће М. Поповића код „црвене руже.“

БРОЈ 5. У НОВОМЕ САДУ, У ПЕТАК 9. (21.) ЈАНУАРА 1876. ГОДИНА XI.

ТЕЛЕГРАМИ „ЗАСТАВИ.“

Костајница 8. јан. Код Тополе устаške чете под Хубмајером и Дукицом 16. јануара попалише Асан-аге Подића дворе. 17. на Чађавици бој трајо 4 сата, Турци оставили 5 мртви, од усташа 1 мртав 2 рањена. Сваки пут Турци разћерани. 18. бој трајо ваздан код Тополе. Резултат непознат.

НОВИ САД 8. јануара.

У Београду је 19. дец. т. г. била скупштинска седница, која јаку сенку баца на парламентарност, и на саму уставност у Србији, и коју нисмо хтели саобштити без критике, а за ово није нам достало простора. Из те седнице види се, како је уставна свест у српској народној скупштини натраг ударила, и како под министарством „*либералног*“ министра Каљевића, и као што изгледа, са његовим повлађивањем на површину избијају појаве, које су врло оминозне, кобне по уставност и парламентарност у Србији. По „Истоку“ овако је било:

„Седница се отворила у 10 сахата. Од министара г. Каљевић, г. Бошковић, г. Теша и г. Марковић. Галерија средње заступљена.

Председник објави, да је њег. светлост кнез потврдио закон о измени чл. 15. изборног закона У скупштини се захори: „Живео кнез!“

Ризнич Драгутин: Кад је сад потврђен тај закон, онда бих ја предложио, да се одмах изберу контролори са стране скупштине за извиђење како су избори текли у црногорском и драгачевском срезу, јер то је већ у одбору готово, а за остала места изабраћемо други пут. (Одобравање)

Председник: Пре свега ћемо изабрати одбор од 17 лица за оно, што смо пре решили... (Жагор, одмах се увидело, да је то онај одбор, што ће да зготови предлог о укинућа начелства. Изв.) Диже се грађа у скупштини, Сељаци у глас вичу: „Ми имамо вере само у кнезу, влади и савету!“

Подпредседник. Тих 17 треба да бирамо према окрузима. (Бурно: „Нећемо!“)

Један посланик: А можемоли у тај одбор бирати и владине посланике? („Можемо“. — Не можемо.)

Илија Ратајац: Нећемо никакови одбор. Ми вичемо против чиновника, а сад да створимо 17 нових. (Вичу: на још неприкосновених!) ***Зар да поверимо комунцима, па да нам комунци све поједу?*** (Неки посланик вуче га за гуњ, али он говори и даље а скупштина му бурно повлађује.) Све ће они то појести! Ја имам вере само у кнезу, влади и савету Њима ћу да поверим и себе и децу и част и имање своје; Комунцима јок. („Тако је.“ „Тако је“ чује се са свију страна одобравање.)

Мин. ***Каљевић:*** Чим је данашња Србија постала престало је делење по окрузима. Овде се у скупштини претресају интереси целе земље. Сваки посланик репрезентује овде цео народ и као такав полаже заклетву. Председништво не сме узети на себе, да руководи бирање по окрузима. У осталом до вас стоји кога ће те изабрати. Можете и по окрузима. (Са свију страна: „А можели бити да не бирамо никога?“ „Тешко земљи, где се влади постављају тутори!“ вика траје непрестано..

Потпредседник ***Здравковић:*** Ја кад сам предложио, да се по окрузима бира, учинио сам то с тога, што знам да су владини посланици скројили листе (sic!)...

Диже се ужасна вика. Сви владини посланици захтевају да Здравковић повуче своје речи. Здравковић, (који по сву ноћ као и Топузовић што чињаше,— држи клубове с реакционарима, не уме да се нађе, но... Изв) ушепртљио.

Мин. ***Каљевић.*** Што г. потпредседник вели, да се опажају неке цедуље, никоме не може бити забрањено, да испише своје кандидате. У осталом ја сам дужан изјавити, да никоме, а најмање потпредседнику приличи, да удара на владине посланике, који имају иста права, као и народни, све докле их кнез поставља. (Божић Благоје нешто промукнутим гласом крешти.) Г. посланиче! држите ред! Кад изговорим иштите реч! (Божић седа). Ја сам разложио и то, зашто се неможе званично бирати по окрузима, а ви можете бирати кога хоћете. („Врло добро.“—„Нећемо никога да бирамо!“ Нека контролише савет и влада!.“

Јован Радосављевић (из Раља): Ми нећемо да бирамо никог, да покраду што нађу. Ми нећемо да од посланика чинимо чиновнике. Такав избор није уставан. Ми имамо вере у кнезу и влади. (Са свију страна га потпомажу само се Здравковић и неготински Симић врпоље)

Председник заказује одмор од четврт сахата зарад споразумлења. Но ту се споразуму, да се тај претрес после подне у конференцији или као што смо је де сад звали-тајној седници доконча. За време одмора бијашо жестоког препирања међу посланицима и видело се, да је огромна већина за то, да се тај одбор и не бира.“

Примедбе „изв.“ такође су по „Истоку.“ Председник дакле скупштине позвао је ову, да бира одбор од 17 чланова, који би по пређашњем скупштинском закључењу спремио предлог о „укинућу начелништва“! Од времена тог закључења до те седнице скупштина је јамачно од бирократске стране тако обрађена, да је сад већина била и противу самога избора одбора за ту ствар. Па шта се наводило за разлог? „Ми имамо вере само у кнезу, влади и савету?“ Тако?

Ако је тако, није ли онда најближе питање: па нашто народна скупштина, нашто и сам устав? Неће ли таке појаве довести не само до таког питања, него и до складног одговора на то, и то ако не скупштинским самоубилачким закључком, оно „државним ударцем“, за који би духови спремљени били?

Дакле скупштина има вере „само у кнезу, влади, и савету“, а нема вере у свој властити одбор, и то таки који сам собом неће ништа учинити, него само предлог за скупштину спремати? Незове ли се то „неимати вере у самог себе, у саму скупштину народну? И као шта би ту било за „поједење“? И по чему би одбор за спрему предлога био чији тутор. И то Каљевић и слуша и гледа, и — нема на то никакве примедбе?

Или му се то допада, докје онна влади? А како ће му се допасти после тога, или ако та струја све јача буде, те напоследку њему у уво повиче: „ми имамо вере „само у кнезу?“

Но осим тога каква раздраженост, каква међусобна мржња влада у скупштини, и то сад, кад би требало да се Србија не само физично, оружијем, него и духовно, морално, слогом, спрема за велико дело ослобођења „страдајуће браће“ на пролеће! Или је баш то знак, да се и немисли на то „велико дело?“

И у Србији су од комунаца направили баука, страшило, којим се само вода неврађа на воденицу тако звани „конзервативаца“ или натражњака. И то се збива такође под Каљевићем. А незна ли јадан, да ће тиме данас сутра и њега и подобне стеривати додувара, а нарочито кад се види, да то нису све „комунци“, што јим сад у народној скупштини уста запушавају, него ји има „либерални радикалаца“, или „радикални либералаца“, међу које се и сам Каљевић одпре бројао.

Ми ћемо једанпут „социјално-демократско“, или као што га у Србији називају, „комунско“ питање у обширан и озбиљан претрес узети; али засад толико примећавамо, да ми у народној скупштини невидимо људи са отвореним, чистим „социјалним“, или „комунским“ програмом, или са подобним начелима, него да видимо појаве „политичног радикализма“, које ако по мишлењу умеренији људи и прелазе меру, ипак неоправдавају онаку хајку у скупштини. У скупштини сваки посланик био он конзервативац, или либералац, или радикалац, или и сам „комунац“ има једнако право, и ко вређа, или омаловажава кога посланика, вређа и омаловажава сам дотични бирачки срез, замућује извор уставности, парламентарности, подкопава темељ обојему, и вређа само достојанство скупштине, односно народа. У сваком и најпросвећенијем и најизвечбанијом парламенту збивају се сцене непарламентарне, кадкад и скандалозне, кад кресне страст о страст, али где се то систематски тера где се страсти намерно, тенденцијозне са улице преселавају у сабор, где један другоме, или већина мањини уста запушава, или га предусрета „психичним шиљцима: ту престаје могућност парламентарног збора и договора. Разлози ваља да су једино оружије, које ако се кадкад у вреви или жестини расправе замочи у жуч, не треба да се замочи у отров — јер се тим не рани само противник, него се и трује крв парламента, крв народа. А нарочито, на очиглед данашњим догађајима ко ће разумети, ко ли одобрити таку међусобну раздраженост, таку међусобну хајку у српској народној скупштини, па још понајвише од стране „либералаца,“ већине? то само непријатељима Србије и српства споља, само противницима унутрашње слободе и уставности изнутра у прилог иде.

Неможемо ни тон листова српски у Београду одобрити, не само у обште према противничким странкама, него и према појединим посланицима. Шта значи н. пр. то, кад извештачи кажу за каквог посланика: да овај или онај посланик „крешти?“ Тиме се више руши углед скупштине пред народом и осталим светом, него што се досађује дотичнима. Крајње је време било, да ово неколико речи безпристрасно, не обзирући се ни на једну страну напишемо.

Иначе се скупштина здраво прогрушала. већина је променљива, и непоуздана, Већ Каљевић са својим предлозима и у мањину долази, то су сљедства политичког „злодејства,“ можда само у три „дејства,“ које се примиче крају.

„Конзервативци“ и радикалци очевидно су се сложили у том, да овом министарству ногу подмету. Умерени „либералци“ такође нису увек сложни, јамачно како ко више одступелом Ристићевом, или садањем Каљевићевом министарству нагиње.

Тај растрој у скупштини такође је довољан знак, да је да некажемо анархија, аси дисхармонија тежња и мржња тако ма отела, да једино средство, једини пут остаје изласку из тог политичког лавиринта, а то је пут који једне преко Мораве друге преко Дрине, али све једној цели води, — то је рат за ослобођење и уједињење Србаља на балканском полуотоку то је: рат с Турском!

ЛИСТАК.

РАЗГОВОР О ВЕЛИКОМ ГРАЂАНСКОМ РАТУ

између г. Аврама Кувлеја и г. Џона Милтона.

(Наставак.)

„Господине“ рече Милтон, „ја би морао камените и особите природе бити, кад не би жестину моју, која ми се у млађим годинама пребацивала, ублажили болови, којима ме је свемогући бог у старости подарио. Нећу сад да браним све оно што сам у младости пре писао. Ал то кажем, да не увиђам, зашто не треба да се казни један краљ. Је ли право, да онде треба најмање захтевати, где се највише даје? ил' да л' је политично, да тамо, где је у највећој власти чинити неправду, нема могућности да се та неправда препречи? Но ви ћете рећи, да нема таког закона. Па ипак постоји таки закон. Сам је бог уписао у срца наша закон самоодржања. Има један првобитни друштвени уговор, који није у камен урезан, ни печатом запечаћен, ни на пергаменту написан, ни на ма који начин у речима исказан, кад су се људи од старина састали; него тај уговор постоји у чину, да су се тако стекли, предпостављан је по том у свим доидућим законима, не може се порушити никојом силом и није зато без важности, што га нема у којем законику, јер сви законици и сва власт долази само отуд.

Па не увиђам ни то, зашто ви племићи и још многи од нас самих, правите разлику између' оних који су против Карла војевали и оних, који су га осудили. Јер збиља, ако је његова особа неоскврњена била, то је исто тако срамно било потећи помач код Несеби против њега, као у Витехалу погубити га. А ако му се с правом могао живот одузети, онда зашто не судским путем исто тако, него само ратним правом?

Толико у опште о правном питању. А што се тиче особено погубленја краља Карла, то неузимам сад на себе да браним исто погубленје. Смрт се не изриче за то, да злочинац умре, него зато, да отуд поникне бољитак за државу. А колико је мени познато, смрт краља Карла више је спречила слободе Енглеске, него што их је унапредила. Пре свега он је оставио једног насљедника. Сам он био је затворен; насљедник му пак слободан. Њега самог мрзили су Шоти; насљедник његов био је у њиховој милости. Кад се дакле погубио затворени чиме је по мнењу свих присталица краљевског дома престолонасљедник одма краљем постао, то онда у ствари није било ништа друго, него ослобођење затвореног и уз то још подаривање многих му пробитака.

Па онда је даље било то једно дело, које се народу никако допало није, не само вашој странци него и многима од нас самих; па ако је за сваку владу опасно, кад поругљује јавно мнење, то је у највећем степену опасно за ону владу, која је из јавног мнења поникла, однеговала се и отуд заштите нашла.

Ал то управо не спада на нашу распру; нити се могу те погрешке с правом приписати оном толи славном парламенту. Јер као што знате, постављен је велики суд тек онда, кад је скупштина искључила такове чланове, који су војсци непријатељи били, те кад је подпала са свим под заповести главних војсковођа.“

„Па које саставио ту војску?“ одговори Кувлеј. „Ко јој је поставио официре? Зар није судбина посланика исто тако заслужена била, као она Диомеда, ког су они исти коњи појели, које је научио, да се хране од човечијег меса и крви? Како су се могли надати, да ће други поштовати законе, које су онм сами ногама газили; да ће се мачеви турити у корице на заповест посланика, они мачеви, који су потегнути против краљевских правица? Одавна се верује да имаде ђавола, који се лако пробудити могу, ал којих се тешко може опростити; тако, да мађионик, који их изазове мора увек за њих имати у приправности какво занимање, јер и ако би ваздa све чинили, што им се заповеда; то би ипак своје канце наперили противу њега самог, само ако би их оставио на један тренутак без икаква зла занимања. Таки је ђаво војска. Они, који су је искупили, немогу је распустити. Они су јој уједно и господари и робови. Несмеју се узтезати, да изналазе једну крваву и разбојничку задаћу за другом њих ради. Несмеју их ни тренутка оставити у миру, јер ће њих саме тад на комаде растрзати.

Тако је било с оном славном скупштином. Она је била власт, која није могла ни управљати, ни противити се. Овластила је и успламтила војску. Као да није по себи довољно опасна војничка охолост, скупштина ју је увдигла до неког духовног поноса — подстицала је своје ратнике, да са буради бесне у говорима, док си напосљедку није сваки драгонер сматрао за пророка. Учили су их да грде папство, док се није сваки добошар уобразио, да је тако непогрешив као папа.

Тад је религија променила природу своју. Није била више мати вештини и науци, корисном знању невиној радости, благословеном домаћем задовољству! На место тога дошла су кисела лица, ричући гласови, лудо брбљање, и манито урликање. После тог су се уздржавали од јела и пића они људи, који се нису уздржавали од мита и проливања крви. Сабирали су чело при представама људи, који су се смешкали при мрцварењу. Религија је била поларна звезда, која светли и руководи. Сад је била као она несретна звезда у заветној књизи, која је пала с неба на изворе и реке, да огорчи и отрује све, што је слатко и за храну било.

Није чудо дакле, што су таке ствари сљедовале. Људи, који су затворили земаљске капије од свога краља, нису их могли бранити од својих рођених. Они, који су толико викали за своја права против краља, нису се смели ни мићи, кад им је Оливер напунио дворану с војници, кад је турио њихове кључеве у свој џеп, а њих истерао с простим погрдама, које су опомињале, које на молитву, које на крчму. По том је дошла ваґра из ниског шибља, која је сагорела кедре ливанске. Поклонили смо се човеку из проста колена, сурова понашања, који је муцао и просто се изражавао, и чије је срамно претварање опште познато било. Наши су закони по његовој ћуди кројени и укидани; устав наших парламената мењао се на његову реч и заповест; наша земљишта и наше куће испуњене су војницима; наше су особе у тавницу бацане, наше имање пљачкано; велика карта била је само предмет поруге; а за све то имамо да захвалимо оном парламенту, јер се никад неби могао покренути такав талог, да се није буре тако жестоко уздрмало.“

Наставиће се.

ПРЕГЛЕД НОВИНА.

„Крајцајтунг“ доноси чланак под насловом: јевропски концерт и порта, из којег сљедеће саопштавамо:

„Положај је овде (у Бечу) необично заплетен, и не може се порицати, да лагано, ал неизбежно некој кризи спешимо. Гроф Андрашије је до сад врло вешто оперирао, лудо је, ако му се пребацује, да је напустио прадедовску политику Аустрије, која је ишла на одржање постојећег стања у Турској; јер то није доказ државничке увиђавности; који би хтео одржати, што се више одржати неможе. Енглеска акција, положив једну руку на Мисир, показује, да се и у Лондону напустила политика Палмерстона и Редклајфа. Питање је овде само то, да ли је оно изведљиво, што наш министар спољних послова хоће. Као поглавито мађарски државник противан је он подједнако обојим истинитим решењма босанског питања: претварању покрајине исте у вазалску државу под портиним суверенством по имену, јер би така држава упливисала на аустријске Славене, као магнет на гвожђе и посед Далмације био би тад веома прекаран — присаједињењу Босне монархији, јер би исто присаједињење уништило супремацију мађарску у Угарској и Славенима превагу дало. Док се дакле задатак и Русије и Аустрије у томе састајао, да се устанак локализује (ограничи), дотле је Андраши био сасвим споразуман са кнезом Бизмарком, који је такође желио, да темпоризира, јер се саморастројавањем Турске најбоље за Русију ради. Чувени чланак „правителственог весника“, који је изјавио, да Русија у пркос тројецарском савезу неће никад изневерити симпатије турских хришћана, није за цело потекао од канцлера, који је тад у Швајцарској боравио, него од ђенерала Игњатијева, који је наговорио цара Александра у Ливадији, да саизволи на тај вапај. Али откад кнез опет у Петрограду узде у својим рукама држи, побринуо се за то да посланик — „мој посланик“ рекао би гроф Бизмарк — не тера политику на своју руку. Сада пак се о томе ради, шта ће да буде, чиме да се устаници умире.“

Чланак сада прелази на нацрт реформе грофа Андрашије. Тежиште истога мора свакојако да лежи у границијама, и баш ове ће наићи на непобедљиве тешкоће, устаници ће казати, да све гаранције ништа не помажу, докле неби у сваком селу, у коме живе хришћани и мусломани, огенат великих сила надзиравао, да се одржи равноправност. С друге стране неће порта данас војна бити, да дође од туторско шест сила. Каже се, да ће заједнички притисак силе противност порте савладати. Сумљивост ове наде ће сваки увидети који посматра како расте мусломански фанатизам. Што се тиче напомене, да ће устаници можда бити присиљени, да се задовоље са реформама, с који ма хоће велике сило да код порте продру, то се тим мисли само војнички притисак. *Приеремени* притисак провинције тога ради не може ништа помоћи, пошто би по одласку војске устанак за цело опет букнуо. Тако мешање имало би само смисла кад би израдило утеловљена Босне у Аустрију. Андрашија био као Мађар у најгорој нужди на ово решење пристао. Али је на питање, да ли ће му се моћи уклонити. Русија би овако решење трпила, кад би се за то Немачка заузимала, а ова то, по мњењу дописника, чини. У интереси Немачке било је, да подупире дуализам и Мађаре, докле се било бојати бајстових осветних чланова.

Ови су за увек сахрањени и тако је отпао за Немачку сваки узрок, да се за мађарско газдовање ватрено заузима, које је ипак пропало, а њојзи (Немачкој) је свакојако добро дошло, ако се тежиште Аустрије све више на исток помиче. У овом случају није се бојати алијанције (савеза) између Русије и Француске, јер би је спречио притисак Енглеске на ову. Најпосле би дошла и лична страна овога питања, која би му таку политику примчивом представљала. Он је злопамтило, па је тешко заборавио кнез у Горакову, што је у пролеће прошле године у Берлину се појавио као анђео мира са победоносним осмејком и самом својом појавом је ратне облаке разгонио. Што је државни канцелар до сада уздржао се, дакле су обе интересоване силе заједно ишле, појмљиво је, *али на пролеће ће доћи тренутак, у ком ће морати пресудити између Русије и Аустрије, и његово решење биће одлучно за довађаје*“.

ПОЛИТИЧНИ КИНИЗАМ.

Да види наш свет, како се сад приликом царинских уговора, часте савезнице у овој држави — Немци и Мађари, ево ћемо их овде њихове речи навести. „Пешти Напло“ у подсмеху довикује преко Литаве: „Наши су противници „силни“ а Краљевградац је одавна заборављен“. На то се одговара спротивне стране: да се поштовани орган деаковаца љуто вара; напротив се тамо подпуно сећају „славног учешћа, што су гађали у рату од год. 1866 ратоборни домољуби Мађарске“. — „Коресподанс огроаз“ пише о изјави министра Ласера: „Угарска је захвална министру за изјаву да је битка садовска успоставила угарски устав, тиме је означен пут, који Угарска мора сљедити; кадгод јој се уставу згрози.“ На то им се с оне стране Литаве примећује, да мађарска господа разумевају под загрожењем устава и то, кад им се неће да даде онај новчани поклон, што га они желе, и тим је уједно означен пут, који мора сљедити државо-верна, немачко-аустријска странка.

„Рајхенбершке новине“, да су угарски изасланици изјавили, да ће само тако дати своју саизволу на Ухацијеве топове, ако им се уступи угарска цедуљарна банка, и да су тај уступак већ постигли. Ако се то обистини онда су бечки државници на путу, који но води спасу државном, и морали би наскоро ударити другом стазом. — То су све ствари на које ми с наше стране можемо рећи: милина је стати па погледати.

НОВИ САД. 8. јан. Министар Тиса развио је свој „бихарски“ бич и над главним градом Будим Пештом. Већ је у више прилика сукобио се с стом муниципијом. Једаред јој није одобрио неке таксе којима је свој приход умножити хтела, и не само да је по праву државног надзора укратио сакључку одобрење, него је задирући у автономни делокруг автономија — самоопределења — и народно по својој вољи. Други пут је запео за уредбу муниципску о пензијама чиновника. Сад је укорео муниципију што је годишњи прорачун доцне, у месецу децембру расправила, а магистрат што је још касније исти министру поднео, 15 (27) дец. Ово би још у реду било; али је министар на правдање муниципије, и њено обећање, да се то у будуће неће догодити, одговорио истој да „он на то обећање не полаже никакву вредност.“

Ово је вар. представништво јако увредило, и оно подноси жалбу и тегобу противу тога. Владини листови прете са комесарством. Оба „Лојда“ па и сам пештански грми противу министарског поступка. Тако је? Почиње се с Новим-Садом, са србским и словачким матицама и гимназијама, па долази ред и на Будим-Пешту са стегом и комесарисањем, а у великом стилу може се свршити и над самом Угарском, ако и не *преко Тисе* кад се сви научимо на „комесаре“ би ће у трвен и отворен пут каквом „генерал-комесару“ — Карафи, или Хајнау-у!

— У седници српске народне скупштине у Београду од 2. јан. претресан је просветни буџет, и у њему је рубрика за митрополитску плату дала повода подужој дебати. Редовна је плата 60,000 пор. гроша; мањина одборска предлагала је 42.000 гр. За прву говорили су: Јован Павловић, Мацаревић, Панта Срећковић, Ризнић, мин. Јов. Бошковић, противу Јеврем Марковић, Адам Богосављевић. При гласању остало је при старој плати. У седници истог дана по подне претресана је рубрика о подпори нар. позоришта. Предложила се помоћ од 60 000 пор, гроша. Дебата је и ту била жестока. Одобрена је сума од 50.000 пор. гр. Одобрена је такође свота од 84.000 п. гр. за слање ученика у страно земље.

У прошлом броју листа из „Албине“ и „Букурешког Романула“ извађени одломци узети су и преведени из „немачко-ердељског Тагблата“, што овим накнадно представљамо.

У чланку „Тиса и народности,“ треба онде где стоји „који несвесно“ да се дода „који свесно.

НОВИЈЕ.

„Тајмс“ расправљајући садржај андрашијеве ноте вели, даће се Енглеска придружити осталим силама у том погледу, да се иста нота поднесе Турској, али да у осталом задржава себи подпуну слободу деловања.

У *Бечу* се узнемирила брза усљед једног пештанског телеграма о министарском савету на који је позиван и Молинари, јер је овај више пута означиване као евентуални командант при могућем поседнућу Херцеговине.

ИЗ Прага јављају, да је старо-чешки клуб закључио, да изббре Цајтхамера за градоначелника, како би изазвао непотврду, и тек потом да предузме прави избор градоначелника.

Из Париза јављају, да се Виктор Хиго примио избора, који је пао на њега за општинског изасланика. На поздрав Клемансо-а одговорио је: Част коју ми указујете, већа је од дужности, коју ми налажете. Што Париз захтева, то ћу казати Француској. Рачунајте на мене.

Из Београда јављају: скупштина је примила предлог, да се целокупно Мариновићево министарство стави под оптужбу због прекорачења буџета при пензионовању и авансовању званичника, као и то да се оптужу министар правде Радовић због незаконитог постављања чиновника у касацији. При већању о буџету спољних послова донет је предлог, да се укину агенти у Бечу и Букурешту, тај је предлог одбијен, пошто је министар спољних користност тих агенција.

ПОЗИВ

на јавна предавања у Новом Саду.

У недељу 11. (23.) јануара биће једанајстојавно предавање у позоришној дворани у 5 сати после подне.

Предаваће професор **Јован Пачариз о електрицитету** с обзиром на његову употребу код телеграфије уз практичан приказ телеграфисања.

За улазак се плаћа **10 нов. од особе.** Чланови „кола“ и српске читаонице имају са породицама својим улазак бесплатан.

Новосадско српско коло

НОВА КЊИГА.

Накладом Арсе Пајевића у Новоме Саду сад је баш изашла из штампе књижица:

О ДИФТЕРИТИЧНОЈ ВРАТОБОЉИ

ЗА СРПСКЕ МАТЕРЕ

написао

др. Илија Огњановић.

Садржај: I. *Српским матерама.* II. *Историја* дифтиритиде. III. Како *изгледа* дифтиритида. IV Какви су *узроци* дифтеритиди. V. Како се дифтиритида *лечи. Додатак.* V. *Министарске наредбе* у обзиру на дифтеритиду.

Цена је 20 новч. комад. Ко поручи на више ових књига, добија књижарски рабат 25%. Наручбине с новци ваља слати Арси Пајевићу у Н. Сад.

НОВЕ МЕРЕ МЕТАРСКЕ

ПРОСТО УДЕШЕНЕ И РАСТУМАЧЕНЕ

СА 28 ТАБЛИЦА

написао

ЂУРА ПОПОВИЋ.

Књига има 64 стране, а цена је само 10 новч. Препродавци добијају рабата 25 проц. према количини наручбине Наручује се за готово и по поштанском поузећу пер (Nachnahme) код А. Пајевића у Н. Саду. Само познати растуривачи могу наручити без новаца.

Курз бечке берзе 8. (20.) јануара.

5% металици	68.95
5% народног зајма	74.05
Државни зајам од 1860 г.	112.40
Акције банчине	914
Кредитне акције	192.80
Лондон	114.40
Егарске разтеретнице	76.50
Темишварске разтеретнице	76.50
Ердељске разтеретнице	76.
Хратско-славонске разтеретнице	78
Сребро	105.55
Ц. кр. дукати	5.42
Наполеондори	9.19 56.90

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ. 2—3

Усљед решења архидијецезалног школског одбора у Карловцима од 11. децемра 1875 бр, 281. — 241 овим се отвара стечај на упражњено звање учитеља у прњ. Крушедолском плата је 300 ф. 2 фата дрва врло угодан стан са две собе, кујном комором и баштом. Учитељу спада поред наставе дечије у дужност децу у црк. појању обучавати и црк. обреде обављати уједно код школског одбора перо водити.

Молитељи имају најдаље до 17. јануара о. г. своје добро инштруиране молбенице школском одбору управити.

Из седнице држане 1 јануара 1876. ОДБОР.

ОБЈАВА.

Новосадско својевољно грађанско ватрогасно друштво приређује 1. фебруара (20. јануара) о. г. једну **игранку** са **томболом**, и позива овим пошт. публику најучтивије.

Улазнице могу се добити код госп. Петермајера, Шула, Гелиша и Хергера, а на дан игранке у вече на каси.

Ону господу, која ће имати доброту, да поклоне коју ствар за изигравање, умољавамо, да изволе то предати код горње господе или у дворани ватрогасне дружине.

ОДБОР.

Без сумње најбољи и најефтинији

КОНЦИ НА КАЛЕМУ,

који су до данас произведене то су од

ОРСА и МЕКНОГТА у ГЛЕЗГОУ

Ors & Macnaught in Glasgow.

Гласе црних и белих 200 рифи у велико ф. 7·25
6 жица „ „ „ „ „ „ „ ф. 9·—
6 жица „ „ „ 300 јарада
при падању сортирана бр. у великом ф. 12·50

Стовариште код Кана и Сингера,

(Kann & Singer,)

Беч, I. Gonzagagasse Nr. I.

где се и све сорте свилених и сомотских пантљика, позаментир и кратка еспапа, ибришима вуне, зефирповесма, лица и мађарских гајтана као и кројачког и чизмарског еспапа ваљано и јефтино. — Наручбине се најтачније извршују и препродавцима се пристојан добитак даје, 12—30

За чудо јефтине и фине хаљине за господу

Коме је за куповање

ЈЕФТИНИ ХАЉИНА

МУШКИ И ЖЕНСКИ

може добити код

БЕРНХАРДА ФИШЕРА

У НОВОМ САДУ У ФУТОШКОМ СОКАКУ.

Код њега на стовариште има:

Капути мушки кожом настављени	32	до 70	фор.
Прости зимски капута	8	„ 40	„
Зимски чакшира са прслуком	5	„ 14	„
Огртача чојани	4	„ 25	„
Огртача сомотски	7	„ 20	„
Сомотски хаљина кожом постављени	16	„ 120	„
Бунда за пут	30	„ 160	„
Муфови	2	„ 40	„
Шлафрока	12	„ 20	„

Особито препоручујем моје богато снабдевено стовариште зимски хаљина за мушку и женску децу

Саду у футошком сокаку.

И даме за идућу зиму удешене, ко хоће

Да купи нека иде Бернхарду Фишеру у Новом

НА ПОВОЉНО ЗНАЊЕ.

Због врло нагомиланог еспапа на мом стовариште и врло хрђаве продаје налазимо се побуђени, нашим поштованим муштеријама учтиво јавити, да све

ЗИМСКЕ МУШКЕ И ЖЕНСКЕ ХАЉИНЕ

ЗА ДЕВОЈКЕ И ДЕЦУ

сваке врсте особито мушке и женске хаљине од сомота и другог најфинијег штофа, најукусније постављене; даље женске огртаче најновијег кроја из најфинијег штофа, муфове и у опште све женске и мушке хаљине, које се само замислити дају, по најумеренију цену продајемо.

СА ОСОБИТИМ ПОШТОВАЊЕМ

С. КРАУСМАН

БУДИМ-ПЕШТА
радијал-улица број 57.

НОВИ САД
главна улица Лацковићева кућа преко пута гвозденог човека.

Властник и одговорни уредник др. Св. Милетић. Издавалац „Задруга за срп. нар. штампарију.“ Српска народна задружна штампарија.